

Wytyczne dotyczące postępowania w sprawie świadczenia usług transgranicznych

1. Uwagi ogólne

Usługi, zgodnie z prawem wspólnotowym, są to czynności, które mają charakter czasowy i transgraniczny i jednocześnie nie są objęte regulacjami dotyczącymi swobody przepływu kapitału, towarów i osób. Zgodnie z art. 50 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską – TWE, usługi **obejmują przede wszystkim działalność o charakterze:**

- przemysłowym,
- działalność handlową,
- działalność rzemieślniczą,
- wykonywanie wolnych zawodów.

Według ogólnej zasady, usługa polega na wytworzeniu nowego dobra, co związane jest z potrzebą posiadania **fachowej wiedzy i potencjału wykonawczego**. Dotyczy to większości prac, które można świadczyć na podstawie umów cywilnych, przede wszystkim umów o dzieło.

Usługa świadczona w ramach transgranicznego świadczenia usług, z założenia jednorazowa, musi być ograniczona pod względem zakresu rzeczowego i czasu. Swoboda świadczenia usług **opiera się na tymczasowości**. Oznacza to, że usługodawca świadczy usługę w innym kraju UE przez określony czas, a więc działalność ta nie ma charakteru ciągłego, ani stałego. Usługodawca posiadający przedsiębiorstwo założone w jednym państwie członkowskim, może tymczasowo świadczyć usługę w innym kraju UE.

Zgodnie z art. 20a 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów (Dz. U. z 2001 r., Nr 5, poz. 42 z późn. zm.) dodanym przepisami ustawy z dnia 7 listopada 2008 r. o zmianie ustawy o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów oraz ustawy - Prawo budowlane (Dz. U. Nr 210, poz. 1321):

*Obywatel państwa członkowskiego posiadający kwalifikacje zawodowe architekta, inżyniera budownictwa lub urbanisty, który prowadzi zgodnie z prawem działalność w zakresie tego zawodu w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim ma prawo do tymczasowego i okazjonalnego wykonywania zawodu odpowiednio architekta, inżyniera budownictwa lub urbanisty na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwanego dalej „świadczeniem usług transgranicznych”, **bez konieczności uznawania kwalifikacji zawodowych**.*

Z treści przywołanego art. 20 a ust. 1 wynika, że **usługa transgraniczna powinna być wykonywana przejściowo i musi być czasowo ograniczona**. W orzecznictwie Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (ETS) wielokrotnie pojawiała się jednak kwestia definicji tych pojęć. Z orzecznictwa wynika, że **ograniczenie czasowe uznane byłoby za naruszenie swobody świadczenia usług**. Ocena, jak długo można świadczyć usługę, zależy od warunków funkcjonowania usługodawcy i nie można zdefiniować ogólnych granic jej trwania. **Usługa świadczona w innym państwie nie może przeważać nad działalnością prowadzoną w państwie rejestracji**.

Podstawą transgranicznego świadczenia usług powinien być dobrze skonstruowany **kontrakt** (np. umowa o dzieło) zawarty z usługobiorcą zagranicznym, zlecającym wykonanie określonej usługi. W umowie tej strony określają m.in. zakres usługi, sposób jej wykonania, warunki, termin oraz miejsce wykonania usługi. Treść takiej umowy będzie decydować o ocenie, czy mamy do czynienia tu z usługą transgraniczną czy z inną formą prowadzenia działalności gospodarczej, ukrytą formą zatrudnienia lub wynajęcia pracowników.

Usługodawcy świadczącemu usługi transgranicznie przysługują prawa, które nie mogą być ograniczane przez państwa członkowskie. Na podstawie orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości zostało ustalone, że:

- nie można żądać od usługodawcy założenia siedziby na terenie państwa, gdzie ma być świadczona usługa,
- zabroniony jest wymóg, aby personel kluczowy posiadał stałe miejsce zamieszkania na terenie państwa, gdzie świadczona jest usługa,
- nie można wymagać od usługodawcy, żeby płacił składki ubezpieczeniowe za swoich pracowników w kraju świadczenia usług, jeśli ma już opłacone składki w państwie macierzystym,
- niedozwolone jest żądanie uzyskania zezwolenia na świadczenie niektórych usług bez wzięcia pod uwagę rękojmi należytego wykonania usługi już zagwarantowanej w kraju macierzystym, gdzie usługodawca ma siedzibę,
- pewne dodatkowe ograniczenia mogą dotyczyć usług o szczególnym charakterze, jak np. usługi medyczne, jednak również wtedy państwo ma obowiązek wziąć pod uwagę, że usługodawca daje gwarancje właściwego wykonania usługi w państwie swojej siedziby.

2) Zadania okręgowej rady izby okręgowej izby inżynierów budownictwa w zakresie dopuszczania do świadczenia usług transgranicznych

a) Dokumenty jakie powinien złożyć usługodawca

Przed rozpoczęciem świadczenia usług transgranicznych, po raz pierwszy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, inżynier budownictwa przedkłada właściwej ze względu na miejsce zamierzonego wykonywania czynności okręgowej radzie izby:

- 1) pisemne oświadczenie o zamiarze świadczenia danej usługi, zawierające informacje:
  - o rodzaju czynności zawodowych, jakie zamierza wykonywać,

- o miejscu i przybliżonym terminie ich rozpoczęcia,
  - o posiadanym ubezpieczeniu lub innych środkach indywidualnego lub zbiorowego ubezpieczenia w odniesieniu do odpowiedzialności zawodowej,
- 2) dokument potwierdzający obywatelstwo,
  - 3) zaświadczenie wydane przez właściwy organ państwa członkowskiego, że inżynier budownictwa wykonuje faktycznie i zgodnie z prawem zawód lub działalność w tym państwie członkowskim oraz że w momencie składania zaświadczenia nie obowiązuje go zakaz, nawet tymczasowy, wykonywania zawodu lub działalności,
  - 4) dokumenty potwierdzające kwalifikacje zawodowe w tym dokument potwierdzający tytuł zawodowy nadany w państwie członkowskim, w którym usługodawca uzyskał kwalifikacje do wykonywania tego zawodu,
  - 5) kontrakt lub tą jego część, która pozwoli radzie okręgowej na dokonanie oceny przedmiotu działalności, okresu oraz miejsca świadczenia usługi,
  - 6) dokumenty pozwalające ocenić, czy usługa świadczona w Polsce nie przeważa nad działalnością prowadzoną w państwie rejestracji.

Inżynier budownictwa zamierzający świadczyć usługi transgraniczne **w kolejnych latach**, przedkłada wskazane oświadczenie **ponownie raz w roku**.

b) Elementy podlegające ocenie okręgowej rady izby

Dokonując oceny usług transgranicznych, które mają być świadczone na terenie Polski, okręgowa rada izby powinna wziąć pod uwagę następujące elementy:

- przedmiot świadczonej usługi,
- okres świadczenia usługi,
- częstotliwość świadczenia usług w Polsce,
- regularność świadczenia usług,
- ciągłość świadczonych usług.

Powyższe elementy należy oceniać **w skali całego kraju**, co wiąże się z obowiązkiem dokonywania rejestracji osób, które uzyskały zezwolenia na świadczenie usługi transgranicznej w Polsce w specjalnej zakładce programu PIIB BUDINFO. Ogólnodostępna informacja pozwoli izbom na dokonanie oceny usługi, która ma być świadczona na terenie obszaru terytorialnego działania okręgowej izby inżynierów budownictwa, w skali kraju.

c) Uprawnienia i obowiązki okręgowej rady izby

Właściwa **okręgowa rada izby może** zwracać się do właściwych organów państwa członkowskiego o przedstawienie informacji potwierdzających, że inżynier budownictwa wykonuje działalność zgodnie z prawem, w sposób należyty oraz że nie zostały na niego nałożone kary dyscyplinarne lub sankcje karne związane z wykonywaniem zawodu lub prowadzeniem działalności.

Ponadto, na zasadzie wzajemności, właściwa **okręgowa rada izby** na wniosek właściwego organu państwa członkowskiego innego niż Rzeczpospolita Polska, **udostępnia informacje**:

- potwierdzające, że inżynier budownictwa wykonuje działalność zgodnie z prawem, w sposób należyty oraz że nie zostały na niego nałożone kary dyscyplinarne lub sankcje karne związane z wykonywaniem zawodu lub prowadzeniem działalności,
- niezbędne przy rozpatrywaniu skargi złożonej na inżyniera budownictwa przez usługobiorcę.

d) Tymczasowy wpis na listę członków izby

Po ustaleniu, że usługodawca planujący świadczyć usługi transgraniczne w Polsce spełnił wszystkie warunki określone przez przepisy prawa, właściwa okręgowa rada izby dokonuje **tymczasowego, nieodpłatnego** wpisu na listę członków izby.

e) Okres rozpatrywania sprawy

Postępowanie w okręgowej radzie okręgowej izby inżynierów budownictwa ma być prowadzone **bez zbędnej zwłoki**, która mogłaby narazić izbę na zarzut, iż utrudnia ona świadczenie usług transgranicznych lub powoduje opóźnienia w ich wykonywaniu.